

การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง  
และการกำกับตนเอง ที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักศึกษา  
ปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร

THE PREDICTIVE POWER OF EMOTIONAL INTELLIGENCE,  
SELF-EFFICACY, AND SELF-DIRECTION BASED ON THE 8 MORAL  
ASPECTS OF THE UNDERGRADUATE STUDENTS IN BANGKOK

กวีศุภณัฐ วิกรมวยากรณ์<sup>1</sup>, มนต์รี วงษ์รักษ์<sup>2</sup> และ ชนะชัย ประสาทเกษการณ<sup>3</sup>

Gawesooppanit Wigomwayagorn, Montri Wongrak and Chanachai Prasartkertkarn

### Article History

Received: June 1, 2020

Revised: June 27, 2020

Accepted: July 9, 2020

### บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถพยากรณ์ผลของความสัมพันธ์ และระดับความฉลาดทางอารมณ์ ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ระดับการกำกับตนเอง ที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด และนำมาวิเคราะห์ระดับและความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสาม ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการกำกับตนเองอยู่ในระดับสูง และตัวแปรทั้งสามมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ดังนั้น การสื่อสารในตนเองของนักศึกษา เรื่องการฝึกและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของตนเองให้ดีและมีความยืดหยุ่นจะเป็นรากฐานในการปฏิบัติคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รวมถึงการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อให้ตนเอง และการฝึกการกำกับตนเอง จะทำให้เกิดแรงจูงใจ และความมั่นใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามเป้าหมายที่ต้องการได้

**คำสำคัญ:** ความฉลาดทางอารมณ์, การรับรู้ความสามารถของตนเอง, การกำกับตนเอง, คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

---

<sup>1</sup>อาจารย์ ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ, วิทยาเขตกรุงเทพ

Lecturer, Bachelor of Arts, Faculty of Arts, Thailand National Sport University, Bangkok campus

E-Mail: montri.tnsu@gmail.com

\*Corresponding author

<sup>2-3</sup>อาจารย์ ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ, วิทยาเขตกรุงเทพ

Lecturer, Bachelor of Arts, Faculty of Arts, Thailand National Sport University, Bangkok campus

### Abstract

This article is intended to be able to predict the effect of relationships and the level of emotional intelligence, self-efficacy level, and self-regulatory level on the 8 moral aspects of bachelor students study at an autonomous higher education institution located in Bangkok. The study of 400 questionnaires were analyzed and found that the subjects in the sample had overall emotional intelligence at normal level, self-efficacy and self-direction had overall at high level. All the subject had a positive relationship with the 8 moral aspects. Therefore, self-communication of students, the training and development of emotional intelligence to be good and flexible will be the foundation of the practice of 8 moral aspects, including the development of self-efficacy so that self-directed training will cause incentives and confidence to practice the 8 moral aspects behaviors as desired.

**Keywords:** Emotional intelligence, Self-efficacy, Self-direction, 8 moral aspects

### บทนำ

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา การพัฒนาเศรษฐกิจนี้ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยที่ต้องมีการปรับตัวให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามยุคโลกาภิวัตน์ โดยสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมก่อให้เกิดลักษณะของการนิยมในวัตถุ ปัญหาเสพติด การทุจริตคอร์รัปชัน ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อระดับคุณธรรมของมนุษย์ สังคมไทยจึงมีลักษณะของสังคมที่มีระดับของศีลธรรมถดถอยน้อยลงเรื่อย ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) จากกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่หลังไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมถูกกลืนโดยวิถีชีวิตแบบใหม่ มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดวินัย วัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนดีมีคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มสำคัญที่จะบ่งชี้อนาคตของประเทศก็ได้สะท้อนปัญหาดังกล่าวเช่นเดียวกัน ดังปรากฏตามข่าวในสื่อต่าง ๆ เช่น คดีฆาตกรรมที่นักศึกษาฆ่าเพื่อนนักศึกษาด้วยกันเอง อันเนื่องมาจากความหึงหวง หรือการบันดาลโทสะ การทำร้ายนักศึกษาต่างสถาบัน การประทุษร้าย การทุจริตในการศึกษา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2543) ซึ่งสังคมไทยตระหนักถึงผลร้ายที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความเสื่อมทางคุณธรรม

และได้พยายามหาแนวทางพัฒนาคุณธรรมให้แก่ประชาชน ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาเพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต และมียุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ เพื่อปรับเปลี่ยนให้คนไทยในสังคมไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม ซึ่งเป้าหมายในการพัฒนาก็เพื่อให้คนไทยส่วนใหญ่มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมเพิ่มขึ้น โดยแนวทางการพัฒนานั้น คือ ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

อย่างไรก็ตาม ในทางตรงกันข้าม หากสังคมขาดคุณธรรม ย่อมนำมาซึ่งความวุ่นวายและปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดตามมา คุณธรรมจึงเป็นเครื่องกำหนดความเจริญและความเสื่อมของสังคม สังคมที่มีคนที่มีคุณธรรมอยู่มากจะผาสุกและสงบสุข ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา เรื่อง คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ และตระหนักถึงความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานเชื่อมโยง

ความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา (นงลักษณ์ วิรัชชัยและรุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล, 2551) ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นคนดี มีความรู้ อยู่ดีมีสุข และมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ได้เช่นกัน จึงทำให้การปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตนักศึกษาเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมในอนาคตเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญยิ่ง ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้พยายามที่จะพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักศึกษา เพื่อให้สามารถทราบได้ว่าปัจจัยใดที่จะมีอำนาจในการส่งผลต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักศึกษาได้ดีที่สุด

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ระดับการกำกับตนเอง และระดับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การกำกับตนเอง กับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการพยากรณ์พฤติกรรม การแสดงคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร จากความสัมพันธ์ของความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การกำกับตนเอง

### นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ หมายถึง ความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจ จนเกิดจิตสำนึกที่ดีที่กระหรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ 8 ประการ คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของการมีศีลธรรมและจริยธรรมในด้านต่างๆ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมที่ดีงาม

### ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ โดยมีพื้นที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง จำนวน 161,259 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 จำนวน 400 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยสุ่มในแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละมหาวิทยาลัยที่เท่ากัน

ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็นตัวแปรอิสระ คือ ความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การกำกับตนเอง และตัวแปรตาม คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

### การทบทวนวรรณกรรม

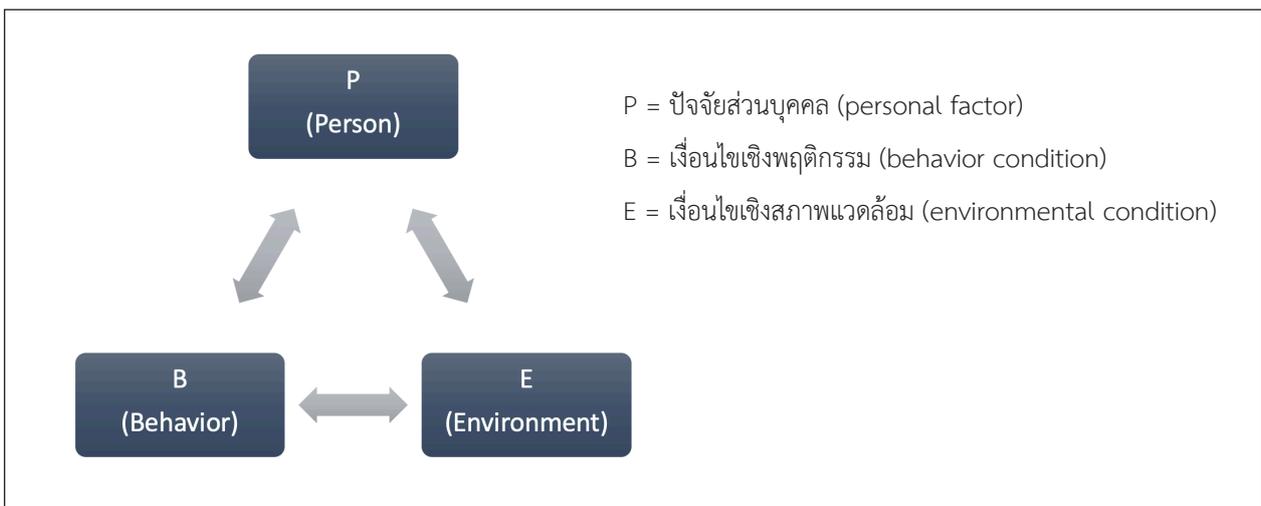
1. ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ) ที่ เป็นความสามารถของบุคคลในการจัดการกับอารมณ์ของตัวเองได้อย่างดี โดย Mayer and Salovey (1995) มีแนวคิดว่าองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ประกอบด้วยความสามารถที่ปรับได้ 3 ประการ คือ ความสามารถในการประเมินและแสดงออกทางอารมณ์ (appraisal and expression of emotion) ความสามารถในการกำกับอารมณ์ (regulation of emotional) และความสามารถในการนำอารมณ์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ (utilization of emotion) และต่อมาได้พัฒนาโครงสร้างของความฉลาดทางอารมณ์โดยเน้นความสำคัญขององค์ประกอบทางปัญญา (cognitive) และได้พัฒนาแนวคิดของความฉลาดทางอารมณ์ขึ้นใหม่ว่าเป็นศักยภาพสำหรับความเจริญงอกงามทางปัญญาและอารมณ์เป็นลำดับขั้น (Mayer & Salovey, 1997) ซึ่งโครงสร้างนี้เป็นการจัดลำดับกระบวนการทางจิต (psychological process) โดยเริ่มจากการรับรู้ การประเมิน และการแสดงออกซึ่งอารมณ์ อันจะนำไปสู่การใช้ อารมณ์ส่งเสริมความคิด เป็นการใช้อารมณ์จัดลำดับความคิดก่อนหลัง เพื่อให้เข้าใจและวิเคราะห์อารมณ์ ใช้ความรู้จากอารมณ์ที่เกิดขึ้น เป็นความสามารถในการระบุนอารมณ์ เห็นความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์และการใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม และทำให้เกิดการกำกับอารมณ์อย่างไตร่ตรอง หรือการจัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น

นอกจากนี้ Goleman, D. (1998) ยังได้กล่าวถึงความฉลาดทางอารมณ์ว่า สามารถแบ่งเป็นความสามารถ 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นความสามารถเชิงสมรรถนะส่วนบุคคล (personal competence) ซึ่งเกิดจากความตระหนักรู้ในตนเอง (self-awareness) การกำกับอารมณ์ของตนเอง (self-regulation) การจูงใจตนเอง (motivation) และส่วนที่สองเป็นความสามารถเชิงสมรรถนะทางสังคม (social competence) ประกอบไปด้วย การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (empathy) และการมีทักษะทางสังคม (social skill)

**2. ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy)** เป็นความเชื่อมั่นของบุคคล ในการที่จะเรียนรู้ (Schunk, 2003) และในการกระทำพฤติกรรม ว่าตนสามารถกระทำบางอย่างในเหตุการณ์หนึ่งได้หรือไม่ (Bandura, 1986; Baldwin, 1998) ซึ่งเป็นการตัดสินความสามารถที่มีต่อตนเอง (Pajares & Miller, 1994) ว่าจะสามารถปฏิบัติภารกิจที่กำหนดให้สำเร็จได้หรือไม่ (Shell & Murphy & Brunin, 1989) โดยการรับรู้ความสามารถของตนนี้สามารถใช้ทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้ด้วย (Bandura, 1986) ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองนี้ จะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอยู่เสมอซึ่งเกิดจากการเรียนรู้สังคม โดย Bandura, A. (1986) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ

พฤติกรรมมนุษย์ และพัฒนาเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมแทน (Social cognitive theory) ซึ่งเชื่อว่าความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความสามารถตนเอง (self-efficacy) มีอิทธิพลที่จะช่วยให้บุคคลปฏิบัติตนเฉพาะอย่างได้ เป็นแนวคิดที่สำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ต้องการทราบว่า ต้องทำอะไร (knowing what to do) กับสิ่งที่ต้องปฏิบัติ (actually doing it) ตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมนั้น เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเราไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีปัจจัยส่วนบุคคลร่วมด้วยและการร่วมกันของปัจจัยส่วนบุคคลนั้น จะต้องร่วมกันในลักษณะที่กำหนดการพึ่งพาซึ่งกันและกัน (reciprocal determinism) กับปัจจัยด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม อธิบายได้ดังภาพที่ 1

การที่ปัจจัยทั้ง 3 ทำหน้าที่กำหนดซึ่งกันละกัน บางปัจจัยอาจมีอิทธิพลมากกว่าอีกบางปัจจัยและอิทธิพลของปัจจัยทั้ง 3 นั้นไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกัน หากต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะไปมีผลในการกำหนดปัจจัยอื่น (Bandura, 1997) การรับรู้ความสามารถของตนมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) ซึ่งแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ



ภาพที่ 1 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง 3 องค์ประกอบซึ่งเป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลเชิงเหตุผลซึ่งกันและกัน adapted from “Self- Efficacy: The Exercise of Control,” by Bandura, A., 1997, New York: W. H. Freeman and company.

บุคคลโดยใช้องค์ประกอบด้านบุคคลเป็นสำคัญ วิธีการหนึ่งที่สามารถสร้างการเรียนรู้ คือ การที่บุคคลรับรู้ความสามารถของตนอย่างถูกต้องจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ (Bandura, 1986) ซึ่งประกอบด้วยการรับรู้ความสามารถของตน (self-efficacy) และความคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้น (outcome expectation) ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตน และความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กันมาก โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองตัวแปรนี้มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตน และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น

		ความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น	
		ต่ำ	สูง
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	สูง	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ	มีแนวโน้มที่จะทำอย่างแน่นอน
	ต่ำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำอย่างแน่นอน	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ

จาก บทบาทการส่งผ่านของความเชื่อในประสิทธิภาพของตน ความเหนื่อยหน่าย และความพึงพอใจงาน ในโมเดลผลการปฏิบัติงานของครู. โดย ยูรี ผลพันธ์, 2555, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, สาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา

จากตาราง พบว่าตัวแปรที่สำคัญในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนมากกว่าความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะเห็นว่าแม้จะมีความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นสูง แต่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ บุคคลก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำพฤติกรรม ซึ่งการกระตุ้นการรับรู้ความสามารถของตนจะส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ประกอบด้วย 4 กระบวนการ (Bandura, 1994) คือ กระบวนการทางปัญญา (cognitive process) กระบวนการจูงใจ (motivational process) กระบวนการทางความรู้สึก และอารมณ์ (affective process) และกระบวนการเลือก (selection process) ดังนั้น เมื่อบุคคลเกิดประสบการณ์ทั้งจากตนเองและการกระทำของผู้อื่น ตลอดจนได้รับการชักจูงโน้มน้าวใจ ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการกระทำของตนเอง

3. ปัจจัยด้านการกำกับตนเอง (self-control) เป็นการกระทำของบุคคลที่จะบังคับตนเองให้ปฏิบัติตนในการกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผลและความอดทน เป็นวิธีการที่บุคคล

มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจ กระบวนการคิด สภาพอารมณ์และแบบแผนพฤติกรรมของตนเอง (Bandura, 1977) ซึ่งเป็นปัจจัยด้านจิตลักษณะที่สามารถสร้างแรงขับเคลื่อนภายในจิตใจที่ดีที่ถูกต้อง และส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมดีออกมาได้ โดยการกำกับตนเองนั้นมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) จัดเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการด้วยตนเอง ซึ่งมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำกับตนเอง คือ ประโยชน์ส่วนตัว (personal benefits) รางวัลทางสังคม (social benefits) การสนับสนุนจากตัวแบบ (modeling supports) ปฏิกิริยาทางลบจากผู้อื่น (negative Sanctions) การสนับสนุนจากสิ่งแวดล้อม (contextual supports) และการลงโทษตนเอง (self-inflicted punishment) จะเป็นหนทางช่วยให้บุคคลลดความไม่สบายใจจากการกระทำผิดมาตรฐานของตนได้ และในหลาย ๆ กรณี เป็นการลดปฏิกิริยาทางลบจากผู้อื่นได้ แทนที่จะถูกบุคคลเหล่านั้นลงโทษเอาโดยตรง คนส่วนมากจะมีความรู้สึกว่าการลงโทษตนเองมีความไม่พอใจน้อยกว่าถูกลงโทษ และบางกรณีการลงโทษตนเองก็เป็นการกระทำที่ได้รับการชมเชยจากผู้อื่น

ในขณะเดียวกัน จากงานวิจัยของ Schunk and Zimmerman (1994) ได้กล่าวถึงสิ่งที่มีความสำคัญต่อการกำกับตัวเองไว้ว่า ต้องมีการเลือกใช้กลวิธี เพื่อกำหนดทิศทางของเป้าหมาย มีการประเมินตนเองเพื่อให้รับรู้ความสามารถของตนเองได้อย่างถูกต้อง และต้องมีประสบการณ์ที่หลากหลายในการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการวางแผนเป้าหมาย จึงอาจกล่าวพอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตัวเองมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายใน ได้แก่ ประโยชน์ส่วนตัว การลงโทษตัวเอง ความรู้ แรงจูงใจ ความตั้งใจ ประสบการณ์ที่หลากหลายในการดำรงชีวิตในสังคม และปัจจัยภายนอก ได้แก่ รางวัลทางสังคม การสนับสนุนจากตัวแบบ ปฏิกิริยาทางลบกับผู้อื่น การสนับสนุนจากสิ่งแวดล้อม การเลือกกลวิธี การประเมินตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอำนาจในการพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการกำกับตนเอง ที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางการสื่อสาร และกำหนดสร้างแนวทางพัฒนาคุณธรรมสำหรับนิสิต นักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร ต่อไปได้

4. คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลัก คุณธรรมนำความรู้ และตระหนักถึงความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนานคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐาน ของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบัน ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการจึงได้ประกาศ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (นงลักษณ์ วิรัชชัยและรุ่งนภา ตั้งจิตเรเจริญกุล, 2551) อันประกอบด้วย

1) ความขยัน คือ การทำงานอย่างแข็งขันเป็นปกติ สม่าเสมอ รักงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง เป็นคนสู้งาน มีความพยายามไม่ทอดทิ้ง กล้าเผชิญอุปสรรค มีพฤติกรรมเอาใจใส่ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อมีเวลาว่างก็มักใช้ไปในการทบทวน ฝึกฝนสิ่งที่ได้เรียนรู้มา หรือทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเอง หรือผู้อื่น

2. ความประหยัด คือ เป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ ที่เรียบง่าย ระมัดระวัง ใช้จ่ายแต่พอควรตามฐานะความเหมาะสมกับสภาพของตนเองและครอบครัวและจำเป็นไม่ใช้จ่าย สรุ่ยสร้อยเกินตัว รู้จักคุณค่าของเงิน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อและ รู้จักเก็บออม ลดความต้องการของตนเองลงและใช้เท่าที่จำเป็น

3) ความซื่อสัตย์ คือ การปฏิบัติตนทางกาย ทางวาจา ทางใจ ที่ตรงไปตรงมาไม่แสดงความคิดเห็น ไม่หลอกลวง การ ทำตามข้อตกลง รักษาสิ่งจะ ไม่ใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้อง ไม่มี เล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจต่อทุกคนจนเป็นที่ไว้วางใจของทุกคน

4) ความมีวินัย คือ ระวังตนประพฤติตนตามแบบแผน ระเบียบข้อบังคับและข้อปฏิบัติที่ถูกต้องตั้งมาอย่างสม่ำเสมอ ด้วยตนเอง ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ

5) ความสุขภาพ คือ การมีมารยาทเรียบร้อย ใช้กิริยา วาจาอ่อนโยน การพูดคุยด้วยคำที่ไพเราะ อ่อนน้อมถ่อมตน รวมถึงการแต่งกายที่เหมาะสมกับบุคคล เวลาและสถานที่ ไม่ ก้าวร้าวรุนแรงวางอำนาจข่มผู้อื่น แต่ในเวลาเดียวกันยังคง มีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้ที่มีมารยาทวางตนเหมาะสมตาม วัฒนธรรมไทย

6) ความสะอาด คือ การรักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัยและ สภาพแวดล้อมให้สะอาดถูกต้องตามสุขลักษณะ เป็นที่เจริญ ตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น ฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว

ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจคิดดีต่อผู้อื่น ไม่มุงร้าย ไม่ อิจฉาริษยา มีความแจ่มใสอยู่เสมอ

7) ความสามัคคี คือ การมีพฤติกรรมร่วมมือร่วมใจ ทำงานอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันพร้อม เปรียงกันทำงานอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมให้สำเร็จลุล่วง เป็นผู้มีเหตุผลยอมรับความแตกต่างทางความคิดของผู้อื่น รั บบทบาทของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี

8) ความมีน้ำใจ คือ การแสดงออกถึงการอาสาหรือ เต็มใจที่จะช่วยเหลือ หรือทำเพื่อผู้อื่น ส่วนรวม สังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนไม่เห็นแก่ตัวเอง เสียสละช่วยเหลือสังคม ด้วย แรงกาย สติปัญญา เข้าใจเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน ลงมือ ปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้ เกิดขึ้นในชุมชน

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้วิจัยได้นำมา ศึกษาประกอบการวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยพบว่าอัจฉิมา เชาว์ดี (2551)

ได้ทำการศึกษา “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร”พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร และนักเรียน ประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวัน มาก นอกจากนี้ ศิลปากร จุมพิช (2557) ยังได้ทำการศึกษา “แนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน โรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1” โดยระบุว่า การเสริมสร้างความ เข้าใจและการฝึกปฏิบัติ มีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของสินินาถ สันตติโนทัย (2553) เรื่อง “อำนาจพยากรณ์ ปัจจัยส่วนบุคคล ความฉลาดทางอารมณ์ และค่านิยมในการ ทำงานที่มีต่อพฤติกรรมบริการของพนักงานโรงแรม จังหวัด เชียงใหม่” ที่พบว่าพนักงานที่มีความฉลาดทางอารมณ์และค่า นิยมสูงจะมีพฤติกรรมบริการที่ดีกว่า และสามารถให้พยากรณ์ พฤติกรรมบริการของพนักงานโรงแรมได้

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นได้

ว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นปัจจัยที่ว่าด้วยการควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่สามารถช่วยกำหนดแนวทางหรือวิธีการให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง และเมื่อนำปัจจัยด้านการกำกับตนเองมาพิจารณาประกอบก็อาจทำให้เกิดความตระหนัก และสามารถในการแสดงออกของคุณธรรม 8 ประการได้ จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาระดับและความสัมพันธ์ของความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถตนเอง และการกำกับตนเองที่ส่งผลต่อคุณธรรม 8 ประการ

### วิธีการศึกษา

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ โดยมีพื้นที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เพื่อเลือกมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร จาก 16 แห่ง ซึ่งได้มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ดังนี้ คือ 1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 5. มหาวิทยาลัยมหิดล 6. มหาวิทยาลัยศิลปากร 7. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 9. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และ 10. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ โดยมีพื้นที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง มีนักศึกษาจำนวน 400 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยสุ่มในแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละมหาวิทยาลัยที่เท่ากัน ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและถูกต้องตามเกณฑ์ ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดลำดับเนื้อหาแบบสอบถามให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการ โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน คือส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วน

บุคคล ส่วนที่ 2 ข้อมูลความฉลาดทางอารมณ์ ส่วนที่ 3 ข้อมูลการรับรู้ความสามารถของตนเอง ส่วนที่ 4 ข้อมูลการกำกับตนเอง และส่วนที่ 5 ข้อมูลคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

จากนั้นจึงได้นำข้อมูลการวิจัยที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง ที่ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปด้านปัจจัยส่วนบุคคล ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านการกำกับตนเอง และด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (inferential statistics) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการกำกับตนเองกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เพื่อทำนายความมีนัยสำคัญในการวิจัย ของความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการกำกับตนเอง ที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05

### ผลการศึกษา

จากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการกำกับตนเอง ที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร พบผลการศึกษาดังนี้

#### ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 มีอายุระหว่าง 18 - 20 ปี จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 มีระดับการศึกษาในชั้นปีที่ 3 จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.75 นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 83.50 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คนขึ้นไป จำนวน 359 คน คิดเป็นร้อยละ 89.75 มีสถานภาพบิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 มีค่าใช้จ่ายต่อเดือน 7,001 - 9,000 บาท จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 และแหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายมาจากผู้ปกครองหรือญาติ จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 64.25

## ส่วนที่ 2 ข้อมูลความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 162.48 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติเช่นกัน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านดีเท่ากับ 57.02 ด้านเก่งเท่ากับ 54.00 และด้านสุขเท่ากับ 51.46 เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี พบว่า การควบคุมตนเองอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.85 ส่วนการรับผิดชอบ และการเห็นใจผู้อื่นอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.27 และ 18.90 ตามลำดับ อีกทั้งเมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง พบว่า การมีแรงจูงใจ การมีสัมพันธภาพ การตัดสินใจ และแก้ปัญหา ต่างอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยการมีสัมพันธภาพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 18.06 รองลงมาคือ การตัดสินใจ และแก้ปัญหาเกี่ยวกับการมีแรงจูงใจ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 18.03 และ 17.91 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข พบว่า การพอใจในชีวิต ความสุขสงบทางใจ และการภูมิใจในตนเอง ล้วนอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยการพอใจในชีวิต มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 19.62 รองลงมาคือ ความสุขสงบทางใจ และการภูมิใจในตนเอง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 19.51 และ 12.33 ตามลำดับ

## ส่วนที่ 3 ข้อมูลการรับรู้ความสามารถของตนเอง

การรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ประเด็นคำถามนั้นรวมทั้งหมดมี 20 ข้อ พบว่าทุกข้อ ประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ในช่วงคะแนน 3.01 - 4.00 ซึ่งข้อประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้นมีอยู่ 2 ข้อ คือ ข้าพเจ้าเชื่อว่าตนเองเป็นผู้คิดอย่างมีระบบก่อนพูดและทำ และข้าพเจ้าเชื่อว่าตนเองสามารถตัดสินใจเลือกทำในสิ่งที่ถูกต้องตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม โดยค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อเท่ากับ 3.25

## ส่วนที่ 4 ข้อมูลการกำกับตนเอง

การกำกับตนเองของนักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ประเด็นคำถามนั้นรวมทั้งหมดมี 10 ข้อ พบว่ามีประเด็นคำถาม 7 ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ในช่วงคะแนน 3.67 - 5.00 และอีก 3 ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในช่วงคะแนน 2.34 - 3.66 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่

มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เมื่อฉันทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย ฉันให้รางวัลตัวเอง โดยค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 และโดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการกำกับตนเองอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาประเด็นคำถามรายข้อแล้วพบว่า มี 3 ประเด็นคำถามที่กลุ่มตัวอย่างยังคงมีระดับการกำกับตนเองในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) แม้การเรียนหรือปฏิบัติงานจะยาก แต่ฉันอดทนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 2) ฉันควบคุมตนเองให้ทำสิ่งต่างๆ อย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา เพื่อให้สิ่งนั้นบรรลุเป้าหมาย และ 3) เมื่อฉันทำทุกอย่างไม่ตรงตามเป้าหมาย ฉันเตือนตนเองให้กลับมาสู่เป้าหมายเสมอ

## ส่วนที่ 5 ข้อมูลคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ประเด็นคำถามนั้นรวมทั้งหมดมี 24 ข้อ พบว่ามีประเด็นคำถาม 18 ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ในช่วงคะแนน 3.67 - 5.00 และอีก 6 ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในช่วงคะแนน 2.34 - 3.66 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ฉันไม่นิ่งเฉยเมื่อมีคนขอความช่วยเหลือ โดยค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 และโดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาประเด็นคำถามรายข้อแล้วพบว่า มี 6 ประเด็นคำถามที่กลุ่มตัวอย่างยังคงมีระดับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) ฉันรักและตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย 2) ฉันมีความเพียรพยายาม ไม่ท้อถอย สู้จนหนัก และกล้าเผชิญอุปสรรคที่เกิดขึ้น 3) เมื่อมีเวลาว่างฉันมักขี้เกียจและนอนอยู่เฉย ๆ หรือไม่ทำอะไรเลย 4) ฉันรู้จักคุณค่าของเงิน ไม่ใช่จ่ายสุรุ่ยสุร่าย และรู้จักเก็บออม 5) ฉันตัดสินใจตามใจและอารมณ์ โดยไม่ได้ยึดข้อเท็จจริงเป็นหลัก และ 6) ฉันพูดคุยด้วยคำพูดที่สบาย ๆ และเปลือยใช้คำหยาบคายบ่อย

หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลครบถ้วนทั้ง 5 ส่วน จึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถตนเอง และการกำกับตนเองทั้งสามด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการแสดงออกของคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการได้ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 2

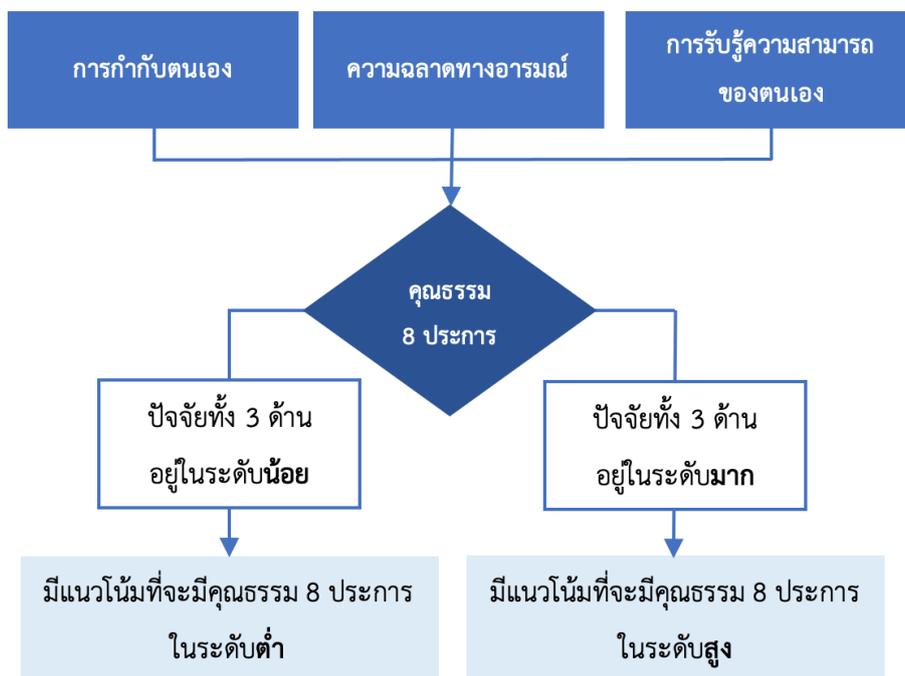
ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
- ความฉลาดทางอารมณ์สัมพันธ์กับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	✓	
- การรับรู้ความสามารถของตนเองสัมพันธ์กับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	✓	
- การกำกับตนเองสัมพันธ์กับ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	✓	
- ความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการกำกับตนเอง สามารถร่วมกันพยากรณ์ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	✓	

### อภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการกำกับตนเอง ความฉลาดทางอารมณ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณธรรม 8 ประการ ถ้านักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับปกติ มีการรับรู้ความสามารถ

ของตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง และมีการกำกับตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง ก็จะสามารถสร้างและพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของตนเองได้ดีขึ้น นักศึกษามีความเชื่อและรับรู้ในความสำเร็จที่ตนเองสามารถปฏิบัติตนและสร้างแรงจูงใจในการตั้งเป้าหมายด้านพฤติกรรม และพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ดังนั้น นักศึกษาจึงควรฝึกและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของตนเองให้ดี และมีความยืดหยุ่น เพื่อเป็นรากฐานในการปฏิบัติคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รวมถึงการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้วยการศึกษาค้นหาประสบการณ์ทั้งจากตนเองและการกระทำของผู้อื่น เพื่อจะทำให้ตนเองเกิดความมั่นใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมด้วยตัวของนักศึกษา และสามารถกำกับตนเอง เพื่อให้ตนเองปฏิบัติพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามเป้าหมายที่ต้องการได้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังภาพ



ภาพที่ 2 โครงสร้างความสัมพันธ์ของการกำกับตนเอง ความฉลาดทางอารมณ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อคุณธรรม 8 ประการ

จากภาพโครงสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาจากสังคม (Social cognitive theory) ของ Bandura, A. (1986) ที่เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเราไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงเนื่องจากปัจจัยส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีปัจจัยทางสภาพแวดล้อมร่วมด้วย และปัจจัยด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมจะต้องร่วมกันในลักษณะที่กำหนดการพึ่งพาซึ่งกันและกัน (reciprocal determinism) ซึ่งการพึ่งพาซึ่งกันและกันนี้มีลักษณะที่ส่งเสริมต่อเนื่องกันเหมือนกับการเจริญเติบโตของต้นไม้ ตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของ ดวงเดือน พันธุนาวิน (2536) ที่กล่าวว่า หากบุคคลมีลักษณะพื้นฐานทางจิตทั้งสามประการสูง และเหมาะสมกับอายุ จะพร้อม ดังนั้นถ้าต้องการพัฒนาคนให้เป็นคนเก่งและดี จะต้องพัฒนาลักษณะจิตใจ ทั้ง 8 ประการที่ระบุไว้ที่ลำต้นและรากต้นไม้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉิมา เชาว์ดี (2551) และสินินาด สันตโนทัย (2553) ที่พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม และสามารถใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมได้ รวมถึงเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ ศิลปากร จุมพิช (2557) ที่ระบุว่า การเสริมสร้างความเข้าใจและการฝึกปฏิบัติ มีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนได้อีกทางหนึ่ง

จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการกำกับตนเอง นั้น สามารถนำมาใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม 8 ประการได้ และสามารถใช้อิทธิพลต่อข้อมูลดังกล่าวเพื่อนำไปสร้างและพัฒนาแนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมให้นักศึกษาได้อีกด้วย

### ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ถ้านักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับปกติแล้ว ก็สามารถสร้างและพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของตนเองได้ดีขึ้น ดังนั้น นักศึกษาจึงควรฝึกและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของตนเองให้ดีและมีความยืดหยุ่น เพื่อเป็นรากฐานในการปฏิบัติคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ทั้งนี้ นักศึกษาควรพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อจะทำให้ตนเองเกิดความมั่นใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมด้วยตัวของนักศึกษาต่อไป และการฝึกกำกับตนเองจะทำให้ตัวของนักศึกษาสามารถสร้างแรงจูงใจในการตั้งเป้าหมายด้านพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ตามเป้าหมายที่ต้องการได้

### ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

ควรเพิ่มตัวแปรทางจิตลักษณะอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการด้วย อีกทั้งสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ ศึกษาทบทวนส่งเสริมพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เช่น การเชิญผู้เชี่ยวชาญช่วยฝึกอบรมทำการศึกษาวิจัยเพื่อนำผลที่ได้ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น เพื่อบ่มเพาะคุณธรรมพื้นฐานให้เกิดมีกับนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น และควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเชิงลึกในความเข้าใจที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ การรับรู้ความสามารถตนเอง และการกำกับตนเอง เพื่อให้สามารถพัฒนาและสร้างแนวทางในการบ่มเพาะคุณธรรมพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้น

### บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2543). *อีคิว : ความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2536). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมและการพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นางลักษณ์ วิรัชชัย และรุ่งนภา ตั้งจิตระเจริญกุล. (2551). *การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- ยูริ ผลพันธ์. (2555). *บทบาทการส่งผ่านของความเชื่อในประสิทธิภาพของตน ความเหนื่อยหน่ายและความพึงพอใจงาน ในโมเดลผล การปฏิบัติงานของครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, สาขาวิชาวิทยาการวิจัย การศึกษา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรม*. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- ศิลปากร จุมพิช. (2557). *แนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน โรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, สาขาการบริหาร การศึกษา.
- สินีนาด สันตโนทัย. (2553). *อำนาจพยากรณ์ปัจจัยส่วนบุคคล ความฉลาดทางอารมณ์ และค่านิยมในการทำงานที่มีต่อพฤติกรรม การบริการของพนักงานโรงแรม จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สาขาจิตวิทยา อุตสาหกรรมและองค์การ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔*. สืบค้นจาก [http://www.nesdb.go.th/ewt\\_news.php?nid=6420](http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=6420)
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *นักศึกษารวม*. สืบค้นจาก [http://www.info.mua.go.th/information/show\\_all\\_statdata\\_table.php?data\\_show=2](http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=2)
- อัจจิมา เชาว์ดี. (2551). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการประยุกต์ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สาขาการสอนสังคมศึกษา.
- Baldwin, J. D. (1998). *Behavior principles in everyday life* (3rd Ed.). NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(1), 191-215.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs. NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachaudran (Ed.). *Encyclopedia of human behavior*, 4(1), 71-81.
- Bandura, A. (1997). *Self- Efficacy: The Exercise of Control*. New York: W. H. Freeman and company.
- Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence*. New York: Bantam.
- Mayer, J. D., Salovey, P. (1995). Emotional intelligence and the construction and regulation of feelings. *Applied and Preventive Psychology*, 4(3), 197-208.
- Mayer, J. D., Salovey, P. (1997). *"What is emotional intelligence?"*. New York: Basic Books.

- Pajares, F., Miller, M. D. (1994). Role of self-efficacy and self-concept beliefs in mathematical problem solving: A path analysis. *Journal of Educational Psychology*, 86(2), 193-203.
- Salovey, P., Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(1), 185-211.
- Schunk, D. H. (1996). *Learning Theories: An Educational Perspective* (2nd ed.). Englewood Cliffs. NJ: Merrill.
- Schunk, D. H. (2003). Self-efficacy for reading and writing: Influence of modeling, goal setting, and self-evaluation. *Reading and Writing Quarterly*, 19(1), 159-172.
- Schunk, D. H., Zimmerman, B. J. (1994). Self-Regulation in Education: Retrospect and Prospect. In *Schunk, D. H. and Zimmerman, B. J. Self-Regulation of Learning and Performance. Issues and Educational Applications*. Hillsdale. NJ: Erlbaum.
- Shell, D. F., Murphy, C. C., Bruning, R. H. (1989). Self-efficacy and outcome expectancy mechanisms in reading and writing achievement. *Journal of Educational Psychology*, 81(1), 91-100.